

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

TÜK szám: 31/4-10/2023.

KORLÁTOZOTT TERJESZTÉSŰ

Érvényességi idő: 2023. február 27. 11:00 óra

Minősítő neve: Mészáros László

Beosztása: főosztályvezető

Készült: 1 eredeti és 0 fm. példányban

Egy példány: lap

Ez a: sz. fm. példány

Kapják elosztó szerint.

É

**04115002 Vállalkozási mérlegképes könyvelő
szakképesítés**

**Képesítő vizsga
Írásbeli vizsgatevékenysége**

**B) Pénzügyi kimutatások összeállítása, elemzése és
ellenőrzése**

Időtartama: 180 perc

A vizsga ideje: 2023. február 27. 8:00 óra

Segédeszköz: Az írásbeli vizsga során kizárólag a vizsgaközpont által biztosított eszközök használhatók (nem programozható számológép), egyéb segédeszköz használata nem engedélyezett.

P. H.

2023. február

FIGYELMEZTETÉS!

Az értékelést az útmutatóban meghatározottak szerint kell elvégezni. Az útmutatóban javasolt részpontszámokat tovább bontani nem szabad, tehát a javasolt pontszám a vizsgázó feladatmegoldására vagy megadható – helyes megoldás esetén – vagy nem, kivéve, ha az értékelési útmutató arra az adott feladatnál részpontszám adására lehetőséget ad. A halmozódó hibák csak akkor vehetők figyelembe, ha a javítási-értékelési útmutató arra utal.

Abban az esetben, ha halmozódó hiba van, akkor a pontozásban csak a hiba keletkezési helyén nem adunk pontot, de a hiba következményét szaggatott piros aláhúzás mellett pontozzuk amennyiben a továbbhozott hiba mellett a megoldás többi része helyes. (Két hiba esetén már pont a halmozódó hibákra nem adható!)

Amennyiben a vizsgázó a javítást nem szabályosan végezte, nem látott el kézjeggyel (szignóval) minden javítást, az útmutatóban jelölt pontszám részére nem adható meg!

I. Beszámoló összeállítása (10,5 + 10 + 1,5 + 4 + 4 = 30 pont; 20%)

Egy könyveléséből az alábbi részletet ismerjük a tárgyévre:

3. Részvények (leányvállalat)		3. Részvények (társult vállalat)		3. Részvények értékvesztése (társult vállalat)	
NY)	6 000	NY)	1 000	F)	400
				F)	40
				NY)	100
				F)	50
3. Részvények (egyéb vállalat)		3. Részvények (saját vállalat)			
NY)	0	NY)	300		
F)	200				
3. Diszkont kincstárjegy		3. Vállalati kötvény		3. Vállalati kötvény értékvesztése	
NY)	500	NY)	700	F)	20
F)	200	F)	140	NY)	50
8. Részvények értékvesztése		8. Vállalati kötvény értékvesztése		8. Vállalati kötvény árfolyamvesztése	
F)	50	F)	30	F)	10
9. Vállalati kötvény kamata		9. Diszkont kincstárjegy beváltáskori többlete		9. Részvények osztaléka	
F)	30		F)		80

Alkalmazott rövidítések: NY: nyitó F: időszak forgalom

Feladatok:

a) Állítsa össze a vállalkozás forgalmi kimutatásának vonatkozó részletét az első sorban lévő három főkönyvi számlára!

Főkönyvi számla	Nyitó		Időszaki forgalom		Záró	
	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
3. Részvények (leányvállalat)	6 000				6 000	
3. Részvények (társult vállalat)	1 000			400	600	
3. Részvények értékvesztése (társult vállalat)		100	40	50		110

Minden helyes kitöltés (szöveg és érték is) 0,5 pont, összesen 21 * 0,5 = 10,5 pont.

b) Állítsa össze a vállalkozás éves beszámolójának **Értékpapírok** mérlegrészletét!

Mérlegrészlet, 20X1. december 31.

(ezer Ft)

Megnevezés	Nyitó	Záró
III. Értékpapírok	8 350	7 880
1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban	6 000	6 000
2. Jelentős tulajdoni részesedés	900	490
3. Egyéb részesedés	0	160
4. Saját részvények, saját üzletrészek	300	300
5. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 150	930
6. Értékpapírok értékelési különbözete	0	0

Minden helyes kitöltés (szöveg és érték is) 0,5 pont, összesen $20 * 0,5 = 10$ pont.

A mérlegsorok elnevezésénél csak teljes egyezőség esetén adható pontszám.

c) Állítsa össze a vállalkozás mérlege Saját tőkéjének azon sorait (az Adózott eredményen kívül), amelyeknek közvetlenül van kapcsolata az előző értékpapírokkal!

Mérlegrészlet, 20X1. december 31.

(ezer Ft)

Megnevezés	Nyitó	Záró
D. Saját tőke		
V. Lekötött tartalék	300	300

Minden helyes kitöltés (szöveg és érték is) 0,5 pont, összesen $3 * 0,5 = 1,5$ pont.

d) Mutassa be, hogy milyen Eredménykimutatás sorok lesznek érintettek a tárgyévben! (Az összesítő és kiegészítő sorokat nem kell feltüntetnie.)

Összköltséges ("A" típusú) eredménykimutatás, 20X1. év

(ezer Ft)

Megnevezés	Bázis év	Tárgy év
13. Kapott (járó) osztalék és részesedés		80
16. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek		110
21. Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése		70
22. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai		10

Minden helyes kitöltés (pontos szöveg és érték is) 0,5 pont, összesen $8 * 0,5 = 4$ pont.

e) Az **Értékpapírokkal** összefüggésben mi jelenik meg a vállalkozás magyar Számviteli törvény szerinti Cash flow kimutatásában a tárgyidőszakban? (Melyik kategória, melyik sor, milyen érték? (A kategóriák összesítését nem kell elvégeznie.)

I. Működési cash flow (0,5 pont)

3. Elszámolt értékvesztés és visszairás (0,5 pont): $50 + 30 - 10 = 70$ (1 pont)

10. Forgóeszközök (vevőkövetelés és pénzeszköz nélkül) változása (0,5 pont): $-(7\,880 - 8\,350) = +470$ (0,5 pont) korrigálva az értékvesztéssel $-70 = +400$ (1 pont)

A Cash flow kimutatás sornál nem csak a szó szerintire megnevezésére jár pont, akkor teljes pontszám jár, ha tartalmilag jó az elnevezés.

II. Esszé példa (11,5 + 11 = 22,5 pont; 15%)

II/A. feladat (11,5 pont)

Mit jelent az, ha a könyvvizsgáló a véleménynyilvánítást visszautasította?

Ha a könyvvizsgáló visszautasította a véleménynyilvánítást, akkor a következő esetek valamelyike forog fenn (legtöbbször az első eset).

- A könyvvizsgáló nem képes elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezni a vélemény megalapozásához, és a könyvvizsgáló arra a következtetésre jut, hogy a fel nem tárt esetleges hibás állítások pénzügyi kimutatásokra gyakorolt lehetséges hatásai lényegesek és egyben átfogóak lehetnek. (8,5 pont)
- A könyvvizsgáló – rendkívül ritkán előforduló és sok bizonytalanságot magukban foglaló körülmények között – arra a következtetésre jut, hogy bár minden egyes bizonytalanságra vonatkozóan elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzett, a bizonytalanságok esetleges kölcsönhatása és a pénzügyi kimutatásokra gyakorolt lehetséges kumulatív hatásuk miatt nem lehetséges véleményt alkotni a pénzügyi kimutatásokról. (1,5 pont)
- Vissza kellett volna lépnie a megbízástól, azonban erre a hatályos jogszabályok nem adnak lehetőséget és véleményt kell alkotni. (1,5 pont)

Pontozás: Teljeskörű válaszok esetén lehet maximális pontokat adni. Hiányos vagy hibás válasz esetén a pontszámot alkalmasan csökkenteni kell.

II/B. feladat (11 pont)

Mit jelentenek a következő állítások a könyvvizsgálatban: létezés, elhatárolás, pontosság?

Létezés

A létezés állítása (és annak ellenőrzése) azt jelenti (azt vizsgáljuk meg), hogy az eszközök, kötelezettségek és ennek különbségeként a saját tőke egyenlege a pénzügyi kimutatásokban foglaltak szerint léteznek. **(4 pont)**

Elhatárolás

Az elhatárolás állítás annak meghatározására (és annak ellenőrzésére) szolgál, hogy a tranzakciókat a megfelelő elszámolási időszakra vették-e figyelembe. **(3 pont)**

Pontosság

A pontosság vizsgálatakor azt ellenőrizzük, hogy az adott tranzakciókat, a rögzített tételeket helyes összegben (pontosan) rögzítették-e és így helyes értéken szerepelnek-e a pénzügyi kimutatásokban. **(4 pont)**

Pontozás: Teljeskörű válaszok esetén lehet maximális pontokat adni. Hiányos vagy hibás válasz esetén a pontszámot alkalmasan csökkenteni kell.

III. Számítási feladatok (20 + 6 + 34 = 60 pont; 40%)

III/A. feladat (7 + 10 + 3 = 20 pont)

Egy termelő vállalkozás forgalmi költséges eredménykimutatásából az alábbi kivonatot ismerjük:

.....	 MFt
Értékesítés közvetlen költségei (változó ktg.)	5 600 MFt
Értékesítés bruttó eredménye (fedezeti összeg)	2 400 MFt
Értékesítés közvetett költségei (fix ktg.)	1 800 MFt

Az értékesítés közvetlen költségei csak lineárisan változó részből állnak. A tervek alapján a vállalkozás 180 MFt-tal szeretné növelni az eredményét. Az előzetes elemzések azt mutatják, hogy ehhez az eladási ár nem növelhető, illetve a változó költség nem csökkenthető.

Feladat:

- Határozza meg a vállalkozás fedezeti ponthoz tartozó árbevétele!
- Számolja ki mindegyik megvalósítható esetre, hogy milyen mértékű %-os változtatással érhető el a megcélzott eredmény!
- Állapítsa meg a kiszámolt tényezők nyereségérzékenységi szorzóját (két tizedesjegyre)!

KORLÁTOZOTT TERJESZTÉSŰ

	Alapeset	Fedezeti pont	Mennyiség növelés	Fix ktg. csökkentés
Értékesítés nettó árbevétele	8 000	6 000	8 600	8 000
Értékesítés közvetlen költségei	5 600	4 200	6 020	5 600
Fedezeti összeg	2 400	1 800	2 580	2 400
Értékesítés közvetett költségei	1 800	1 800	1 800	1 620
Értékesítés eredménye	600	0	780	780
	2,5 pont	2,5 pont	2,5 pont	2,5 pont

a) Értékesítés mennyiségének változása $1\,800 / 2\,400 = 75\% \rightarrow -25\%$ **(1 pont)**

Árbevétel és Értékesítés közvetlen költségei is ugyanilyen mértékben változnak.

Fedezeti ponthoz tartozó árbevétel: $8\,000 * 75\% = 6\,000$ MFt **(1 pont)**

b) Tervezett eredmény: $600 + 180 = 780$ MFt **(1 pont)**

Mennyiség növelés $(2\,580 - 2\,400) / 2\,400 = +7,5\%$ **(2 pont)**

Fix ktg. csökkentés mértéke $(1\,620 - 1\,800) / 1\,800 = -10\%$ **(2 pont)**

c) eredmény változása $180 / 600 = 30\%$ **(1 pont)**

Eladási ár növelés esetén: $30\% / 7,5\% = 4$ **(1 pont)**

Fix ktg. csökkentés esetén: $30\% / 10\% = 3$ **(1 pont)**

III/B. feladat (6 pont)

Egy vállalkozás beszámolójából az alábbi kiemelt adatokat ismerjük:

	Bázis év	Tárgy év
Értékesítés nettó árbevétele (MFt)	8 000	7 500
Adózott eredmény (MFt)	500	100
Eszközök összesen (MFt)	6 400	6 500
ROI (adózott er. / eszk. össz.)	7,81%	1,54%
Eszközök forgási sebessége	1,25	1,15
Árbevétel arányos adózott eredmény	6,25%	1,33%

Feladat:

Bontsa befolyásoló tényezőire a ROI mutatót, és számszerűsítse az egyes tényezők mutatóra gyakorolt hatását! (Szöveges értelmezést – most – nem kell írni.)

Teljes ROI eltérés: $1,54\% - 7,81\% = -6,27\%$ **(2 pont)**

Forgási sebesség változás hatása: $(1,15 - 1,25) * 6,25\% = -0,60\%$ **(2 pont)**

Árbevétel arányos jövedelmezőség változás hatása:

$1,15 * (1,33\% - 6,25\%) = -5,67\%$ **(2 pont)**

Módszertanilag más levezetés is elfogadható, amennyiben a teljes eltérést sikerül valamilyen logikai alapon szétbontani két részre. Például:

Teljes ROI eltérés: $1,54\% - 7,81\% = -6,27\%$ (2 pont)

Fiktív ROI: $1,15 * 6,25\% = 7,21\%$

Forgási sebesség változás hatása: $7,21\% - 7,81\% = -0,60\%$ (2 pont)

Árbevétel arányos jövedelmezőség változás hatása: $1,33\% - 7,21\% = -5,67\%$ (2 pont)

Fordított sorrendű bevonásnál az eredmények:

Teljes ROI eltérés: $-6,27\%$

Árbevétel arányos jövedelmezőség változás hatása: $-0,13\%$

Forgási sebesség változás hatása: $-6,15\%$

Összetettebb modellek alkalmazása nem volt elvárás, de azok is elfogadhatók jó megoldásként, ha logikus levezetést tartalmaznak.

III/C. feladat (22 + 12 = 34 pont)

Egy dzsekiket is gyártó vállalkozás kétféle késztermék előállításával foglalkozik. Az elmúlt év tervezett és tényleges bérköltségéről az alábbi adatokat ismerjük.

Megnevezés (mennyiségi egység)	Tervezett		Tényleges	
	egyszerű	normál	egyszerű	normál
Termelt mennyiség (edb)	50	70	52	67
Fajlagos munkaerő felhasználás (mó/db)	10	13	11	14
Órabér (Ft/mó)	3 000	3 200	2 800	3 100
Késztermék eladási ára (Ft/db)	75 000	105 000	80 000	112 000

Feladat:

a) Az abszolút különbözetek módszere (láncmódszer) segítségével elemezze a bérköltség alakulását! A volumenhatás szétbontásához az átlagos költséghányadot használja!

b) Szövegesen is értékelje a kiszámolt eltéréseket!

Tervezett bérktg.: $K_0 = \sum q_0 * f_0 * p_0 = 50 * 10 * 3\,000 + 70 * 13 * 3\,200 = 4\,412\,000$ eFt (2 pont)

Tényleges bérktg.: $K_1 = \sum q_1 * f_1 * p_1 = 52 * 11 * 2\,800 + 67 * 14 * 3\,100 = 4\,509\,400$ eFt (2 pont)

Teljes költségeltérés: $\Delta K = K_1 - K_0 = 4\,509\,400 - 4\,412\,000 = +97\,400$ eFt (2 pont)

Volumenhatás: $\Delta q = \sum (q_1 - q_0) * f_0 * p_0 = (52 - 50) * 10 * 3\,000 + (67 - 70) * 13 * 3\,200 = -64\,800$ eFt (2 pont)

Fajlagos hatás: $\Delta f = \sum q_1 * (f_1 - f_0) * p_0 = 52 * (11 - 10) * 3\,000 + 67 * (14 - 13) * 3\,200 = +370\,400$ eFt (2 pont)

Tarifális hatás: $\Delta p = \sum q_1 * f_1 * (p_1 - p_0) = 52 * 11 * (3\,800 - 3\,000) + 67 * 14 * (3\,100 - 3\,200) = -208\,200$ eFt (2 pont)

Bázis költséghányad: $Kh_0 = K_0 / \sum q_0 * a_0 =$

$$4\,412\,000 / (50 * 75\,000 + 700 * 105\,000) = 4\,412\,000 / 11\,100\,000 = 0,397477477$$

(2,5 pont)

Fiktív költséghányad: $Kh_{1,0} = (K_0 + \Delta q) / \sum q_1 * a_0 =$
 $(4\,412\,000 - 64\,800) / (52 * 75\,000 + 67 * 105\,000) = 4\,347\,200 / 10\,935\,000 =$
 $0,397549154$ **(2,5 pont)**

Tiszta volumen változás hatása:

$$q_{1\Delta} = (\sum q_1 a_0 - \sum q_0 a_0) * Kh_0 = (10\,935\,000 - 11\,100\,000) * 0,397477477 = -65\,584 \text{ eFt}$$

(2,5 pont)

Összetétel változás hatása:

$$q_{2\Delta} = \sum q_1 a_0 * (Kh_{1,0} - Kh_0) = 10\,935\,000 * (0,397549154 - 0,397477477) = +784 \text{ eFt}$$

(2,5 pont)

Módszertanilag más levezetés is elfogadható, amennyiben azonos végeredményt sikerül kihozni.

A bérktg. összesen 97 400 eFt-tal magasabb a tervezettnél, ami a következő tényezőkkel magyarázható:

- a tervezettnél (együttesen és átlagosan) kisebb termelt mennyiség miatt 64 800 eFt-tal lett kevesebb a bérktg.;
 - tisztán a termelés mennyiségének (változatlan összetétel melletti) átlagos csökkenése 65 584 eFt-tal növelte a bérktg-et;
 - a termelés összetételének változása (eltolódott a termelés a magasabb bérktg-hányadú termékek felé) miatt a bérktg. 784 eFt-tal nőtt;
- a fajlagos munkaerő felhasználásban bekövetkezett tervezetthez képesti hatékonyság romlás 370 400 eFt-tal növelte a bérktg-et;
- az alacsonyabb óráberek következtében 208 200 eFt-tal csökkent a bérktg.

*Értékelés: minden változás értelmezése 2 pont (6 * 2 = **12 pont** összesen), ha tartalmilag helyes a szöveges értelmezés.*

Amennyiben az a) részben rosszul számolt a vizsgázó, de a rossz számszaki végeredményeket szövegesen helyesen értelmezi, akkor az értelmezésre teljes pontszám jár.

IV. Ellenőrzési dokumentum készítése (12 + 25,5 = 37,5 pont; 25%)

IV/a) feladat (12 pont)

A feladat megoldásaként a vizsgázónak el kell készítenie az ellenőrzést végzők megbízólevelét.

A megbízólevél tartalmazza:

- a kiállító szervezet megnevezését, címét,
- a megbízólevél számát (iktatószámát, nyilvántartási számát),
- a „Megbízólevél” megnevezést,
- az ellenőr(ök) nevét, beosztását,
- az ellenőrzött szervezet(ek), helyszínek megjelölését, a helyszíni ellenőrzés időszakát,
- az ellenőrzés tárgyának megjelölését, az ellenőrzési programra való hivatkozást,
- a megbízólevél érvényességi idejét,
- a kiállítás keltét,
- a megbízólevél kiadmányozására jogosult aláírását (esetleg bélyegző lenyomatát).

A feladat megoldására a kidolgozás tartalmi színvonalától függően adható pont.

IV/b) feladat (25,5 pont)

Megoldásként többféle jó és elfogadható kidolgozás készíthető, de a vizsgázónak figyelembe kell vennie, hogy a vizsgált időszak (2021. július 1. – 2022. június 30.), a vizsgálat ideje (2022. október 3-7.) és a vizsgálatot elrendelő személy (vezérigazgató) a feladatban konkrétan meghatározott volt, ezek mindenképpen meg kell, hogy jelenjenek a vizsgálati programban. A vizsgázótól elvárható, hogy a vizsgálati program készítésének dátumát helyesen állapítsa meg, tehát az megelőzze a vizsgálat első napját.

A feladat egy lehetséges megoldása:

VIZSGÁLATI PROGRAM

az Ukka Zrt. (3959 Makkoshotyka, Elem köz 3.)
a tárgyi eszközök hatékonyságának vizsgálatához kapcsolódóan
I.

A vizsgálatot elrendelte:	Dudás Krisztián vezérigazgató
Vizsgált időszak:	2021. július 1. – 2022. június 30.
A vizsgálat ideje:*	2022. október 3-7.
A vizsgálatot végzik:*	Major Bianka belső ellenőr Orbán Zsolt belső ellenőr
Megbízólevél száma:*	2022/19.

(*Megjegyzés: ezek a program III. részében is szerepeltethetők.)

A vizsgálat célja annak megállapítása, hogy:

1. Helyesen számolták-e a tárgyi eszköz hatékonysági mutatókat?
2. Helyesen határozták-e meg a figyelembe veendő nettó termelési értéket?
3. Helyesen határozták-e meg a figyelembe veendő tárgyi eszközök állományát?
4. Jól szervezett-e a munkabeosztás?
5. Hogyan alakult a kieső- és veszteségidők aránya?
6. Beruházások megfelelő ütemezése?

II. Részletes vizsgálati feladatok

1. Helyesen számolták-e a tárgyi eszköz hatékonysági mutatókat?
 - felhasznált adatok ellenőrzése
 - számítás helyességének ellenőrzése
 - megfelelő mutatót alkalmaznak-e a cégnél
2. Helyesen határozták-e meg a figyelembe veendő nettó vagy anyagmentes termelési értéket?
 - bruttó termelési érték
 - anyagmentes termelési érték
 - nettó termelési érték
3. Helyesen határozták-e meg a figyelembe veendő tárgyi eszközök állományát?
 - analitika ellenőrzése leltározással
 - analitikus és főkönyvi adatok összevetése
 - tárgyi eszközök körének meghatározása

- használaton kívüli tárgyi eszközök
 - nem működő tárgyi eszközök
 - beszerzett, de még nem használt tárgyi eszközök
 - használatból már kivont, de még meglévő tárgyi eszközök
 - tartalékként tárolt tárgyi eszközök
4. Jól szervezett-e a munkabeosztás?
- tényleges kapacitás összevetése a kapacitásnormákkal
 - termelésirányítás hatékonysága
 - munkafegyelem
 - javítási, karbantartási idők összevetése az előző évvel és a tervekkel
 - javítás, karbantartás idején kívüli ütemezésű-e
5. Hogyan alakult a kieső- és veszteségidők aránya?
- hasznos időalap meghatározása
 - szűk keresztmetszetek miatti korlátok (gép-munkaerő viszonya)
 - selejt, javítás ideje
 - környezeti tényezők hatása
6. Beruházások megfelelő ütemezése?
- beruházások szabályozása
 - beruházások hatékonysága

III. VIZSGÁLATSZERVEZÉSI FELADATOK

Az ellenőrzést a vizsgált időszak tervezett és tényleges adatai alapján kell elvégezni.

A vizsgálat során folyamatosan tájékoztatni kell az ellenőrzött részlegek vezetőjét a vizsgálat részmegállapításairól.

A vizsgálati jelentéshez csatolni kell a megalapozottságát biztosító okiratokat.

Az érdekeltekkel egyeztetett vizsgálati jelentés leadásának határideje 2022. október 14.

Makkoshotyka, 2022.szeptember 12.

Dudás Krisztián s.k.
vezérigazgató

Pontozás: I. Bevezető rész 6,5 pont; II. Részletes vizsgálati feladatok rész helyesen meghatározott vizsgálati feladatonként 2 pont (maximum $7 * 2 = 14$ pont); III. Vizsgálat megszervezése (módszerei) rész 5 pont.

(A feladat megoldásánál a részletes vizsgálati feladatok rész más tagolással, illetve más feladatok meghatározásával vagy a feladatok tömörebb megfogalmazásával is elfogadható. A vizsgálatot végzők meghatározása, a vizsgálat ideje és a megbízólevél száma az általános rész helyett a vizsgálat-szervezési feladatok között is szerepelhet.)